

Megújulás, szervezés, közösség – Európai tapasztalatcsere Prágában

Prágában rendezték meg az Európai Szakszervezeti Szövetség (ESZSZ) első Szakszervezeti Megújulás Akadémiáját június 30. és július 2. között, amelyen a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) is részt vett. A háromnapos szakmai program több mint húsz európai ország szakszervezeti konföderációinak és ágazati szakszervezeteinek képviselőit hozta össze azzal a céllal, hogy közösen keressünk válaszokat a szakszervezeti mozgalom előtt álló legfontosabb kihívásokra.

Miről szól a megújulás?

A szakszervezetiség Európa-szerte hasonló problémákkal küzd: csökkenő és előregedő tagság, gyengülő mozgósítási képesség, átalakuló foglalkoztatási formák, megváltozó kommunikációs környezet. Az Európai Szakszervezeti Szövetség éppen ezért indította el két évvel ezelőtt a Szakszervezeti Megújulás Központot, amely platformként kívánja segíteni a szakszervezeteket a tagszervezés, szervezeti átalakulás és demokratizálódás, vagy épp a digitális eszközök alkalmazása terén végzett munkában.

Mivel teljesen eltérő szervezetek megújulására nincs egységesen alkalmazható forgatókönyv, az Akadémia célja sem lehetett kész receptek átadása, hanem olyan közös gondolkodási folyamat kialakítása, amelynek keretében az egyes tagszervezetek egymás kezdeményezéseiből tanulhatnak, ennek során fejlesztve saját megújulási stratégiájukat. A három nap ennek megfelelően nem csupán plenáris előadásokból, hanem tematikus műhelybeszélgetésekből és tagszervezeti munkacsoporti feladatmegoldásból állt. A résztvevők így jó gyakorlatokat ismerhettek meg, valamint saját szervezetük helyzetét is elemezték, és konkrét fejlesztési irányokat dolgoztak ki a következő időszakra.

Szervezeti átalakulással a megerősített szakszervezetekért

A tematikus munka egyik fókuszát a szervezeti megújulás jelentette. A műhelymunka egyik alapvető felismerése az volt, hogy a megújulás nem pusztán új projektek vagy kommunikációs eszközök bevezetését jelenti, hanem annak újragondolását is, szakszervezetként kiket kívánunk képviselni, hogyan építünk közösséget, és milyen módon tudjuk bevonni a tagokat a döntésekbe és a szervezet működésébe. Az előremutató kezdeményezések tartós eredményességéhez távlati gondolkodásra, szervezeti vízióra és stratégiára van szükség.

A résztvevők kiemelték továbbá: a szervezetek sikerét nem kizárólag az erőforrások mennyisége határozza meg. Legalább ilyen fontos az a képesség, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat (tudást, aktivistákat, pénzügyi forrásokat és kapcsolatokat) megfelelően tudjuk céljainkhoz igazítani. Ehhez kiemelten fontos a szervezeti szintű tanulás, a sikeres és sikertelen kezdeményezések kiértékelése, akárcsak a tagok bevonása és a világos stratégiai irány kijelölése. A szakszervezeti megújulás nemcsak több anyagi forrást, humán kapacitást jelent, hanem a meglévő erőforrásaink felhasználásának újragondolását.

Inspiráló nemzetközi példák

A program számos európai kezdeményezést mutatott be. A cseh ČMKOS ismertette az elmúlt évek országos rendezvényeit, köztük a bérek felzárkóztatásáért indított kampányt, míg a német ver.di aktivistája pedig arról számolt be, hogyan sikerült új szervezési módszerekkel megszólítani a berlini technológiai ágazatban dolgozó munkavállalókat, és miként lehet sikeres és ütőképes közösséget építeni olyan munkahelyeken is, ahol korábban nem volt szakszervezeti jelenlét.

Visszatérő gondolat volt, hogy a szakszervezetek legnagyobb értéke nem az általuk nyújtott szolgáltatásokban vagy kedvezményekben rejlik, hanem abban a közösségben és kollektív erőben, amely képes jobb munkafeltételeket és kézzelfogható eredményeket kiharcolni a dolgozók számára. Gyakori tévhit továbbá, hogy a „fiatalokat nem lehet megszólítani”, az eseményen részt vevő számos fiatal aktivista jelenléte azonban megmutatta: kortól függetlenül minden dolgozó aktív tagja lehet a szakszervezetnek, amennyiben az dolgozói kollektívaként a valós problémákra kínál ütőképes választ.

Következő lépések

A prágai találkozó ugyanakkor nem egy egyszeri konferencia volt, hanem egy hosszabb folyamat fontos mérföldköve. Az ESZSZ a következő hónapokban mentorált pilot projektekkel, nemzetközi tanulmányutakkal, online képzésekkel és szakmai hálózatépítéssel támogatja a részt vevő szervezeteket. A MASZSZ számára ez kiváló lehetőséget jelent arra, hogy az itt megszerzett tudást a hazai szervezetfejlesztésben is hasznosítsa, és európai partnereivel együttműködve tovább erősítse a magyar munkavállalók érdekképviselését.